

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre	180 Lei.
Fél évre	90 Lei.
Egy negyed évre	45 Lei.
Egy óra	15 Lei.

Hirdetések árszabás szerinti díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és Oszádi Egyesült Vas-
utak palotájában.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
Bulevardul Regele Ferdinand I.
(József főherceg-ut) 22. szám.

TELEFON-SZÁM 151.

ARAD, 1921.

∞ ∞

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

∞ ∞

Kedd, november 1.

Az elmulás honából...

Bizonytalanul, bágyadtan kergetük egymást az elhaló levelek a sulytalan lég és tömör föld között... Szomorúan ülnek meg egy-egy tárgyon, mintha fájnának már megtérni, s még csak egy kicsit is jó volna élni. Arasznyi a lét... de vértelenek a leyélekek, s fel-felhajolva, erőtlenséggel folytatják útjukat, némán érintik és csókolják a földet... Meg nem békülve, egyik-másik utra erőszakolja magát, s csak a zizegés jelzi késői hasztalan próbálgatásait, míg utolsó erőfeszítéseiket is kiadva sápadtan halottakká válnak... Nekik nincs temetőjük, ... ők sorfalat állnak azoknak, akik az életből kilépnek. Észre sem vevődnek, s csak azok a boldogok, kik az emberhez tapodva, kikerülnek az élet könyörtelen, mindent elseprő forgatagából, zajából... ki, a nemlét csendes honába... hová az embereket lelkiük ködbevesző halovány fénye vezeti a multba, s azon keresztül a mieinkhez, vigaszért, gyötrött, fáradt lelkiük kiterítésére, fájó életük elsírására és lankadásnak induló jövőjük bátorítására... Amott, hangosan, díszes palota ajtaja zárul... túl a földlakásból koldus veszi útját lopva, roskadozva, itt-ott életbe szorított kurtaéví gyermekeket vezetnek. Kinek sima út vezet, kinek göröngy török meg lába alatt, ki földi fájdalommal telve, ki önmagát sajnálja, s mindenki által a holtak irigyelve... Élettől kegyeltek, tépázottak, agyonfáradtak...

Mind e sereg egy utra tér az örök hon előtt, ahol élet és lelkek sulya egyforma lesz. Mialatt künn az élet sir, s a csöndesség hona körül örök tüzek ágaskodnak, szél bug, vizek zavarognak, sebesre vérzenek a testek, s a lelkek rossz álomban vergődnek, azalatt benn gyertyafények oltják a sötétséget, megszünt hangok rezeknek, elhalt képek villóznak, s elpihent lelkek dicsőült eszméi lángolnak, selymes komorsággal bátorítva a roskadozókat. Majd odakünn elhal minden, s benn sir az élet, de itt halk minden, szeretet világít, megértés tetszik, szelíd hangok, bágyadt érzések töltik be az űrt. Kiki övéhez közelit. Gyorsan rátalál. Ünnepi hangulatban fogadásra készen itt benn mindenki... Egy kriptából kiszűrődik rejtelmes susogással:

— Ott künn élttem én is. Hatal-

mas, félelmetes voltam. Milliók előztek meg itt. Testvér a testvért megrontotta, apa a gyermekét áldozta. Ne többet. Ott rövid az élet, s itt sokszorozódik. Ott künn fény, pompa tetszik, de minden és mindenki sajog. Ne engedd. Véred ne legyen vérhullás oka...

Egy másik sir mélyéről:

— Oly jó itt az élet. Itt nincs alamizsna. Itt minden egyforma. Nincs alázkodás, szánalom, eltiprás, éhség, kín, nincs rongyolódott, árva, sebzett, éhez, palota és konyha... és szeretet kulcsoló-

dik a lelkekbe... Mindenninen hangok... Millió apa, millió anya, testvér, gyermek egy miatt. Lassanként a gyertyák lángja elhal, s sötétség bukik a világosságra. Cihelődés, megrázkodás, s némán zajtalanul megindul a jött sereg. Még egy darabig együtt. Aztán újra elválnak ki párnázott utra, ki sebző göröngyökre tér.

S azalatt a földi élet keréke tovább forog, künn új élet fakad, új örömök, fájdalmak sarjadnak, új bölcsök ringanak és új koporsókat kovácsolnak.

Az antant kikérte Károly exkirályt

(Proklamálni kell a trónvesztést.)

BUDAPEST. A Magyar Táv-
írási Iroda jelenti: Ma délelőtt gróf Bantfy Miklós külügyi miniszternél megjelentek az entente nagyhatalmak képviselői és írásban a következő jegyzéket nyújtották át.

— A szövetséges nagyhatalmak Magyarországon levő diplomáciai képviselőinek konferenciájától: **Miniszter Ur!** Van szerencsénk Nagy méltóságodnak a nagykövetek tanácsának alábbi jegyzékét a magyar kormány részéről átadni:

A tanács meglepedéssel veszi tudomásul a magyar kormány által elért eredményeket, amelyek az általa tanúsított energiának és határozottságnak köszönhetőek, megakadályozván egy restaurációs kísérletet, amely másodszor fenyegette Középeurópa békéjét. A helyzet figyelmes megvizsgálása után és abból a célból, hogy könnyítsen azokon a kellemetlenségeken, amelyekkel az exkirálynak magyar területen való huzamosabb tartózkodása járna, a tanács elhatározta, hogy felszólítja a budapesti kormányt, adja át a ki-

rály személyét a brit flottila parancsnokának, aki jelenleg Budapesten tartózkodik és egybenként parancsot kap arra, hogy a szövetséges nagyhatalmak nevében a király védelméről gondoskodják mindaddig, amíg az említett hatalmak végleges tartózkodási helyéről nem döntenek. A határozat közlésével egyidejűleg a tanács a magyar kormányt emlékezteti a legutóbbi közlésekben foglaltakra és hangsúlyozza annak szükségességét, hogy Károly király trónvesztése haldéktalanul proklamáltassék. Fogadja stb. Castagnetto, Hohler, Fouchet.

BUDAPEST. Ugyancsak délelőtt megjelentek a külügyminiszternél a román, cseh és jugoszláv követek, akik szóbelileg nyomatékosan követelték a magyar kormánytól, hogy a Habsburg ház detronizálásához szükséges lépéseket azonnal tegye meg. Kijelentették, hogy a követelés nem teljesítése olyan intézkedéseket vonna maga után, amelyeknek elsősorban Magyarország látná kárát.

A hadsereg elátása.

(Revidéálják a kisasajátítási táblázatokat.)

BUCURESTI. Garofld miniszter a pénteki minisztertanácsról jövet elmondotta az újságíróknak, hogy komolyan elhatározta a kisasajátításokra készített táblázatok revízióját, miután azok elkészítésénél nagy hibák történtek. A falusi lakosság valótlán adatokat jelentett be, minek folytán számtalan esetben jogosulatlan egyéneket is felvettek a táblázatokba. A minisztertanács foglalkozott még a hadsereg élelmezésének kérdése-

vel is és felhatalmazást adott a hadügyminiszternek a szükséges intézkedések megtételére, ne hogy a hadsereg szükségét szenvedjen.

A luxus- és forgalmi adó.

(Előadás a Kamarában.)

A luxus és forgalmi adókról tartott előadást vasárnap délelőtt Muntean Viktor pénzügyi titkár az Aradi Kereskedők Köre felkérésére. Az előadás alkalmából zsufolásgig megtöltötték a Kereskedelmi és Iparkamara gyűléstermét Arad iparosai és kereskedői. Az osztatlan tetszéssel fogadott magas szín-

vonalu előadás felölelte a luxus- és forgalmi adók egész komplexumát, kiterjeszkedve a végerhajtási utasításra vonatkozó több megjelent miniszteri rendeletekre is. Az előadó nagy szaktudással fejtegette az összes részleteket, a hozzá intézett kérdésekre adott precíz feleleteivel pedig nagyban hozzájárult ahhoz, hogy említett adótörvények Aradon simán végrehajthatók legyenek, amivel szolgálatot tett a pénzügyi hatóságnak és kereskedőknek egyaránt. Végül a megjelentek felkérésére vállalkozott arra, hogy a vitatható pontok mikénti értelmezésére és végrehajtására vonatkozólag felvilágosításért fordul a miniszteriumhoz s a választ majd közli az érdekeltekkel.

Kutya-kiállítás Aradon.

(Műkotorék verseny a Neptunban.)

Az aradi Foxterrier klub tegnap tartotta hatalmas siker mellett a Neptun fürdő helyiségeiben országos ebkiállítást és műkotorékversenyét. A kiállítást délelőtt 10 órakor Radu Panca prefektus nyitotta meg ünnepélyes szavakkal. A fényesen sikerült kiállítás jóval meghaladja a mult évben Bécsben rendezett nemzetközi ebkiállítást úgy a benevezések számával, mint a fajkutyák szépségével is. Az aradi kiállításra 103 benevezés történt. A kiállításon jelen voltak: Radu Panca prefektus, dr. Robu János főpolgármester, Turturica állategészségügyi főfelügyelő, Babescu Viktor a Josif Vuksan középiskola igazgatója családjával, Babescu Elek őrnagy, Vajda Zsigmond földbirtokos és még számosan egész Románia területéről. Az ünnepélyes megnyitás után a bíráló bizottság megtekintette a kiállított ebeket. A legkiválóbb fajkutyák voltak láthatók az apró pincstől kezdve a hatalmas Szent-bernáthegyifig. Kis szalón ebek, kiválóan betanított foxterrierek és orosz agarak szerepeltek a kiállításban.

Délután 2 órakor kezdődött a műkotorék verseny, amelyen bizonyult a kutyaalomitók nagy szaktudása. Bámulatot keltek a tiszta angol foxterrierek, vadász-ebek és az egészségügyi farkaskutyák ügyességükkel. A verseny után a díjak kiosztása következett. Az első díjat a belügyminiszterium ajándékát Gyarmathy Géza színész nyerte el rendőrkutyájával. Aradváros díját, egy értékes bron-

szobrot *Blinder* Gyula városi száműzést kapta meg kiválóan betanított vizsláiért. *Kovács Endre*, *Kabdebó Elek*, dr. *Wachsmann*, *Sebők* Ernő nyerték el a belügyminisztérium és a Foxterrier klub által felajánlott arany, ezüst és bronz érmeket. A kiállításon több vásárlás is történt. Radu Pancu prefektus többek között egy nagyszerűen betanított foxterriert vásárolt. Tururica állategészségügyi főfelügyelő személyesen meggyőződött az aradi Foxterrier klub kiváló munkásságáról és elragadtatással fejezte ki a látottak felett. Radu Pancu prefektus kijelentette, hogy az illetékes minisztériumoknál el fog járni, hogy tenyésztett faj ebek után, amelyek az ország gazdasága szempontjából igen értékesek, ne kelljen a magas ebadózt fizetni, hanem szállítsák le a fajebekre kivetett adót a minimális 12 leire. A kiállítás a legnagyobb sikert aratta s az esti órákban zárult.

Per az ezer dolláros örökségért.

(Ötezer korona helyett — 2500 le.)

Még 1913-ban történt, hogy *Kovács Ignác* aradi származású ember meghalt Amerikában. Az ottani hatóságok összes vagyonát, ezer dollárt eljuttatták nővérehez, özv. *Szántó Mórnéhoz*, aki azonban nem tudta felvenni az összeget, mert az elhunyt törvénytelen gyermeke megtagadta a végrendeletet. Özv. *Szántóné*, aki meglehetősen jómódu asszony, nem akart pereskedni unokaöccsével és lemondott javára az ezer dollárról. A fiatal ember időközben orosz hadifogságba esett. Csak májusban került haza Aradra és követelte özv. *Szántónétól* az ezer dollárt. *Szántóné* 2500 leit akart adni elhunyt fivére törvénytelen fiának, *Kalocsay Jánosnak*. A fiatalember azonban az akkori árfolyam mellett követelte a pénzt és igényének az aradi törvényszéknél kívánt érvényt szerezni. A ma délelőtt tartott tárgyaláson özv. *Szántóné* elmondta, hogy bátyja neki hagyta vagyonát, ami azonban akkoriban nagyon kevés összeget tett ki. Igaz, hogy szóbelileg lemondott *Kalocsay javára* az akkori 5000 korona örökségről, ennyit ért akkor az ezer dollár) de erről írást nem adott és mert *Kalocsay*-ról azt híresztelték, hogy meghalt a harctéren, sőt később a svájci *Vöröskereszt* hivatalosan is tudatta a budapesti *Vöröskereszttel*, hogy *Kalocsay* kiütéses tifuszban meghalt a kabarevszki fogolytáborban, felvette a bankban levő 5000 koronát, az ezer dollár akkori ellenértékét. *Kalocsay* ügyvédje azt bizonyította, hogy özv. *Szántóné* jogérvényesen több tanu előtt tett kijelentéseivel lemondott az örökségről és így nem volt joga felvenni a kérdéses pénzt, amely továbbra is létben maradt volna

mindaddig, amíg *Kalocsay* hazajön az orosz fogságból. A törvényszék nem hozott ítéletet ebben az érde-

kes perben, hanem bizonyítást rendelt el és 19 tanut idézett be a következő tárgyalásra.

Kiraboltak egy pankotai gyárost.

(Revolveres áldetektívok garázdálkodása.)

Vakmerő rablás történt szombat este a közeli Pankota községben. A kora esti órákban egy tekintélyes pankotai polgár házához beállított két áldetektív, fegyverrel kényszerítette a háztulajdos egyedül otthon tartózkodó feleségét a *Wertheim* kassza kinyitására, a honnan az elvetemült emberek tekintélyes összeget vettek el és elűntek. A rablásról pankotai tudósítónk a következőket jelenti:

Szombat este hét órakor *Lannert János* pankotai butorgyáros és malomtulajdonos házába két uriasan öltözött fiatalember állított be.

— Mi detektívok vagyunk, mondták a házban tartózkodó *Lannertnének*. *Lannert* urat keressük! Az uriasasszony értésükre adta, hogy férje nincs otthon, mire a

két fiatalember azt mondta, hogy menjenek be a belső szobába, mert fontos közlendőjük van. *Lannertné* a jövevények előtt ment a belső szobába, majd ezek követték. Alig csukták be maguk mögött az ajtót, nyomban rázárták a kulcsot, revolvert rántottak, a megrémült uriasasszony mellének szegeztek és rákiáltottak:

— Azonnal nyissa ki a *Wertheim* szekrényt!

Lannert Jánosné kénytelen volt engedelmessé válni, kinyitotta a *Wertheim* szekrényt, amelyből az áldetektívok 127 ezer leit vettek magukhoz és az est sötétjében elűntek. *Lannertné* nyomban értesítette a rablásról a csendőrséget, amely a legszelesebbkörű nyomozást indította meg.

Irodalom és művészet.

* **Színházi műsor.** Kedd d. n. *Molnár* és gyermeke. Este: A két mazur. A. bérlet. Szerdán: *Koldusdiák*. B. bérlet. Csütörtökön: Énekek éneke és hangverseny a Kulturpalotában. Pénteken: Énekek éneke és hangverseny a Kulturpalotában. Szombaton: *Faust*. C. bérlet. *Tiron Sylvia* felléptével. Vasárnap d. u.: *Buzavirág*. Este: *Szerencselánc*. A. bérlet. Hétfőn: A nagyságos asszony tancosa. B. bérlet. Francia bohózat, bemutató előadás.

* **Két mazur** — *Koldusdiák*. Ma kedden *Két mazur* A. bérletben, holnap szerdán a *Koldusdiák* kerül színpadra B. bérletben. Mindkét operettet a bemutató szereposztásával adják.

* **Nagy hangverseny** előzi meg november 3-án és 4-én a Kulturpalotában az Énekek éneke oratorium előadását. Az Ó-Testamentum szövegére szerző *Csányi Mátyás* a zenét. A bibliát minden hitfelekezeti egyfőrmán magáénak vallja, így tehát osztólagan érdeklődés nyilvánul meg a költői mű előadása iránt. A zenekart a filharmoniai társaság legjobbjai erősítik meg. Az oratoriumot megelőzőleg fényes hangverseny lesz, amelyben *Tyron Sylvia* az *Aida* nagy áriáját, *Várad Margit* a *Lakmé* csengettyű áriáját énekli a zenekar kísérettel, *Barics Gyula* Csajkovszki egy hírnöves dalát, *Szabó Gyula* pedig két szép népdalt énekel. Az előadások jegyelt a színházi pénztár árulja.

* **Faust**. Teljesen új betanulással és szereposztással kerül színpadra szombaton C. bérletben *Gounod* világhírű operája. *Margaretha* szerepét először énekli *Tyron Sylvia*. A többi főszerepeket *Halmos Mici*, *Tibor Lóri*, *Róna Dezső*, *Ocskay Mihály*, *Ladislav József* éneklék. Az operát *Róna Dezső* rendezte. *Csányi Mátyás* vezényli.

* **Buzavirág**. *Bus Fekete László* nagy sikerű újdonsága vasárnap délután először kerül színpadra. A főszerepeket *Harmath Józsa*, *Keleti Gizi*, *Benkóné*, *Tibor Lóri*, *Sipos*, *Kallós*, *Ács* és *Gyarmathy* játsszák.

* **November hó 6-án** hétfőn lesz a Nagyságos tancosa új francia bohózat bemutató előadása.

* **Waldbauer** — *Kerpely* vonós-négyes november 9 és 10-ikén Aradon hangversenyez a Kulturpalotában. Jegyek Blochnál.

* **Ünnep a Haladásban.** Az igazi elmentékek nélküli béke, szeretet és egyetértés hangulatával tett meg minden szív a Haladás szombati előadásán. Két igen melegszerű szabadelőadást és néhány művészi számot hallgattunk végig ünneplő érzelmekkel. Nagy Zoltán titkár a protestánsok 404 éves reformációi évfordulójával kapcsolatban a „Lelkek fogása” címen praktikus szociológiai gondolatokban gazdag, szórakoztató és szónoki szárnyalású emlékbeszédet tartott, míg *Pécsy Ödön* dr. tanár, a Haladás egyik legrégebbi munkatársa a halottak napjával kapcsolatban „A lélekről” tartott realisan átgondolt, őszir hangulatokkal átszőtt lebilincselően érdekes elmélkedést. A két előadás között foglalt helyet *Vékás István* énekszáma akinek operáriáját *Gellért Pál* kísérette zongorán. A szintársulat teljes karmesterét a mai 25-ik közreműködése alkalmával Nagy Zoltán meleg szavakkal köszönlötte fel s átnyújtott számára egy, a közönség által adományozott babérkoszorús emléktárgyat. A műsor ünneplő emelkedett hangulatát fokozta még *Weber László* és *Gróf Margitka* művész zongorajátéka, nemkülönben *Heim Gizi* alkalmi szavallata. Minden szám őszinte sikert aratott s a közönség szép emlékekkel távozott a Kulturpalotából.

MOZI * **A megfagyott gyermek** — az *Apollóban*. Az iskola padjaiban szivtuk magunkba bárány *Eötvös József* „Megfagyott gyermek” című drámai költeményének romantikáját s azóta is a lelkünkben hordjuk. Ki ne emlékeznék *Eötvös* csodaszép költeményének megindító meséjére, amely az árva gyermekről szól, kinek törekény lelke nem tudja elviselni az árvaság kálváriáját, éjnek idején anyja sírjához andalog, ahol a kegyetlen tél hidege megváltja szenvedéseitől. A klasszikus költeményt *Sas Ede*, a kiváló magyar író dramatizálta. *Eötvös* minden verssora drámai erővel keletre a filmen, melyet a magyar filmgyártás egyik legszebb és legértékesebb alkotásának kell tartanunk. A címszerepet a bájos *Széchy Ferkó*, ez a lünneményes lehetősé-

gü gyermekszínész játssza. Reánk aradiakra nézve lokális érdekessége is van a filmnek, melynek főszereplői között van *Inke Rezső* és felesége, az aradi szintársulat közkedvelt tagjai. A megfagyott gyermeket az *Apolló* igazgatósága ma kedden *Mindszentek* napján mutatja be először. A zenekar stilszerű zenével fogja kísérni az előadásokat. Ma kedden az előadások 3, fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

* **Szenzációs gyermekfilm** — az *Uránia*ban. *Montgomery*, a jeles írónak van egy csodálatosan szép és megkapó gyermekregénye. A gyermekszív. *Pakots József* ezt a pompás történetet filmre írta és a regény meséjét az áldolgozással még érdekfeszítőbbé és hangulatosabbá tette. A *Star* budapesti filmgyár a tölté már megszokott művészi gondossággal állította ki a filmet, amellyel nemcsak Magyarországon, hanem a külföldön is páratlan sikert ért el. *Montgomery* világhíres regényének filmjére *Mária királyné* figyelmét is felhívták és a királyné tiszteletére *Bucurest* egyik legnagyobb moziszínháza díszelőadáson mutatta be ezt a szívet-lelkét átható, gyönyörű filmregényt. Ezen a filmen is a kis *Széchy Ferkó* látjuk a főszerepben, aki gyermekkorát megtagadó művészi bravúrral oldja meg a nehéz művészi feladatot. A gyermekszív premierjét kedre tüzte ki az *Uránia* színház, melynek sikerült ezt a kiváltságos értékű filmet megszerezni.

A konkurrens rágalmaz

(Alaptalan vád a Kelet hírlapiroda tulajdonosa ellen.)

Van Aradon egy nyugtalan természetű, mindig sürgő-forgó ember: *Klein Izidor József* újságíró. Hosszu ideig egyedül terjesztette Aradon a lapokat, ami igen jövedelmező foglalkozásnak bizonyult. *Klein Izidor József* egy nap arra ébredt, hogy megalakult a *Kelet* hírlapterjesztő iroda, két törekvő aradi fiatalember vállalkozása. Ezt a konkurrenciához nem szokott hírlapíró nemcsak üzleti konkurrenciának, hanem a személye ellen irányuló merényletnek tekintette. Nem tudta elviselni, hogy mások is éljenek munkájukból s ezért mindent elkövetett, hogy a rivális vállalatot lehetetlenné tegye. Legutóbb, amikor a *Kelet* hírlapiroda a polgármestertől engedélyt kapott árusító bódék felállítására, *Klein Izidor József* feljelentést tett a konkurrens vállalat egyik tulajdonosa, *Sándor Iván* ellen. Azzal vádolta meg az Aradon közbecsülésben álló *Sándor Ivánt*, hogy kommunista és a vörös hadseregben szolgált s így nem méltó arra, hogy az engedélyt megkapja. A feljelentés azonban nem érte el célját, amit legjobban az is igazolt, hogy a polgármester a bódék felállítására megadta az engedélyt. Természetesen kiderült, hogy a kommunizmus vádját valótlanul s ezért *Sándor Iván* ügyvédje útján hatóság előtti rágalmazás címén feljelentést tett *Klein Izidor József* újságíró ellen.

Károlyi Mihály bünei

BUDAPEST. A magyar kincstár jogügyi igazgatósága a törvényszékhez keresetet adott be, a melyben gróf Károlyi Mihály vagyónának elkobzását kéri. A kereset hangsúlyozza, hogy Károlyi Mihály három évvel ezelőtti általános munkás sztrájkot idézett elő, hogy a kormányt minden áron békére kényszerítse. Ezenkívül ellenséges államok kémeivel érintkezett a hadseregben antimilitarista propagandát folytatott, ellenséges nyilatkozatokkal tárgyalt, hogy forradalom előidézésével a monarchia kapcsolata felbontassék. Fogadást ajánlott, hogy Magyarország az ő elnöksége alatt köztársaság lesz, katonatanácsot szervezett, hogy Budapest helyorségét a forradalomnak megnyerje. Károlyi Mihály szökésben van s ezért a bünvádi eljárást ellene nem lehet perrendszerűen lefolytatni felség-sértésért, hitlenségért, lázadásért, az állam hadereje ellen elkövetett büntetéseért, katonai kötelesség megszegésére való csábításért, fel-ségárulásért és zendülésért. Éppen ezért kéri a jogügyi igazgatóság a bíróságot, hogy Károlyi Mihály szabad és hitbizományi, valamint egyéb vagyonát az államkincstár részére kobozza el. A budapesti polgári törvényszék ma kezdte tárgyalni a keresetet. A tárgyaláson Károlyi Mihályt dr. Ács Jenő, dr. Nagy György és dr. Buza Barna képviselik.

Molière karosszéke.

(Melyik az igazi?)

Nemsokára lesz háromszáz esztendeje, hogy Molière, a nagy francia vígjátékíró született. A francia lapok nagyban készülődnek az évforduló ünnepére s kedvesnél kedvesebb anekdotákat elevenítenek fel Molière életéből. Az Excelsior például megírja, hogy bizonyára sokan el fognak zárandokolni Pezenas falucskájába, ahol a mester sokáig élt s ahol az ottani borbélyműhelyben még ma is meg van az a kulturisztóriailag nevezetű karosszék, amelyikben Molière óraszámra elidősgélt, figyelte a ki-be járó vendégeket s csendesen hallgatta beszélgetésüket. Örökéltű vigjátéki alakjaihoz nem egy vonást itt lesett el. Nagy becsülésben állt ez a karosszék mindig: apáról fiura szállt, a világ minden kincséért sem váltak meg tőle, pedig kérték dús gazdag oroszok, angolok, amerikaiak, sőt a múlt század közepén valaki már 8000 frankot kínált érte, ami nagy pénz volt, még sem adták. Igazán meg-ható volna a múlt irodalmi emlékeinek ez a gyönyörű megbecsülése — vett az Excelsior — ha egy előkelő londoni ur házi muzeumában nem diszelegne ugyan csak egy Molière-féle karosszék, amely ugyancsak pont Pezenasból, Gely borbélymester műhelyéből került elő. A dolog még zavarosabbá válik, ha megtudjuk, hogy tíz esztendővel ezelőtt legett egy amerikai bankár palotája s az újságok felsorolván az elpusztult értékeket, siránkozó sajnálkozással említette meg, hogy a palotában porrá égett Molière híres pezenasi karosszéke is. Melyik hát az igazi? Ugy látszik a pezenasi borbélymesternek van egy nagyon ügyes asztalosbarátja, aki jól tudja, hogy a re-
kviágyújtóknél az illúzió a fő.

Nem lehet felmondani a lakásokat.

(Az aradi törvényszék döntése.)

Az aradi törvényszék és a járásbíróóság összes bírái ma gyűlésre hivta össze dr. Moldován Silvius törvényszéki elnök. A homályos lakbértörvény a háztulajdonosok és a lakók között élénk harcot eredményezett és így a bíróságok és hatóságok vezetőinek kellett együttesen kimagyarázniuk a törvényt és megvitatni annak gyakorlati alkalmazását. A gyűlésre meghívót küldtek dr. Robu János főpolgármesternek és dr. Jancu Cornélnak, Aradváros képviselőjének is. A gyűlés a késő esti órákig tartott s több rendkívül érdekes pontban hozott végső döntést. A bírógyűlés egyértelműen megállapodott abban, hogy a háztulajdonosoknak nincsen felmondási joguk, vagyis oly értelemben nem mondhatnak fel lakóiknak, hogy azokat kitegyék lakásukból. Felmondásnak csak az esetben van helye, ha a háztulajdonos és lakó nem tud békésen megegyezni a lakbérösszege vonatkozásában.

Minden további helyeti közöljük a gyűlés hivatalos határozatait: I. Teljesen hatályon kívül helyezték 91500—917. és 62500—917 magyar minisztertanácsi rendeleteket ugyszintén a Consist Oir által a lakásokra és lakbérre kiadott mindenféle rendelkezést, ennélfogva a fenti összes rendeletekben felsorolt felmondási okok is megszűnven a bérbeadók felmondási joggal élhetnek a városi és megyei szabályrendeletekben meg határozott feltételek és okok alapján, tehát éves lakást miután februárban felmondani egyáltalán nem lehetett most sem lehet, a felmondás most csak 1922. május elsejére történhetik és az új felemelt lakbér csak május 1-től követelhető. Hónapos lakásokra, akár butorozott, akár butorozatlan a városi szabályrendelet az iránadó — kivételt képeznek az írásban vagy szóban meghatározott és még le nem járt szerződések, amelyek a lejáratig fel nem mondhatók. A különböző érvényes szabályrendeletekben meghatározott okokon kívül az új lakástörvény értelmében van felmondás, ha a bérbeadó és bérlő a bérösszege nem tudnak megegyezni.

II. Ha a régi bérlő ez utóbbi felmondás esetében benn akar maradni akkor az új lakbérleti hivatalnál írásban tartozik bejelenteni igényét a lakására, mert a végrehajtási rendelet 38. paragrafusa értelmében őt minden más igénylővel szemben elsőbbség illeti.

III. A bérbeadók minden jogsérelem nélkül, jogfenntartás mellett elfogadják a régi házbért, mert a lakbérleti hivatal a magasabb bért ugyanis csak attól az időtől állapítja meg amikor a bérbeadó felmondhatja a lakást. Ha mindezek dacára a bérbeadó nem fo-

gadja el a felkínált régi házbért a bérlő letétbe helyezi az összeget a királyi adóhivatalnál és a nyugtát akár az új lakbérleti hivatalnál, akár a járásbíróóságnál bemutatja.

IV. A felmondás érvényességének kimondása iránti perek, kilakoltatási perek, bérleti összeg megszüntetése iránti perek a járás bíróság hatáskörébe tartoznak, ilyen perre azonban nincs szükség, ha csak tisztán a bérösszege nem tudnak a felek megegyezni, mert ily esetben a lakó a felmondást veszély és per nélkül elfogadhatja, mert a továbblakhatási joga biztosítva van, ha jelentkezik az új lakbérleti hivatalnál, amely köztűnik meg fogja kötni az új lakbérleti szerződést és megállapítja a bérösszeget. Ez eljárás mellett tehát a felmondás érvényessége iránti perek csaknem mind elkerülhetők, az ok nélkül megindított felmondás érvényessége iránti perekben a bíróság a bérbeadó terhére per költséget fog megállapítani.

V. A házbérösszeg maximuma a 15 százalékot nem haladhatja meg az 1914. augusztus 1-én fennállott házbértékét véve alapul, de a korona leiben számítandó, természetesen ez a 15 százalék lehet kevesebb is a házigazda, a lakás és a lakó viszonyainak figyelembe vétele mellett.

VI. A taxele szó alatt a rendes adók érthetők és így az a lakókat nem terhelheti.

Ezzel a döntéssel az aradi bíróságnak a lakbértörvénnyel kapcsolatban felmerült rengeteg kérelmet és félreértést sikerült eloszlatnia.

A fogoly politikusok

Andrássykat Budapestre hozták.

BUDAPEST. Gróf Andrássy Gyula, Rakovszki István és Gratz Gusztáv, akiket ideiglenesen a tihanyi Hevesi villában helyeztek el, két kocsiból álló különvonaton szombat este 7 órakor Budapestre érkeztek. Utazásuk alatt nem hagyták el a kocsit. Az első kocsi Tihanyból Csernoch János hercegprimás Leopold püspöki helynök kíséretében szintén visszajött. — Csernoch a kormány megbízásából volt a királyi párnál. Ugyan-ebben a kocsiban utazott Soós Károly altábornagy is. A három őrizetbe vett politikus a pestvidéki törvényszék épületébe szállították. Celláikat a Batthyány- és Andrássy palotákból butorozták be.

BUDAPEST. Gróf Andrássy Gyula, Friedrich István és Rakovszki István betegeskednek a fogságban, ahol régi bajuk gyötri őket. Friedrich István ellen az a vád, hogy jogtalanul toborzott katonákat a király puccs idején. Beniczki Ödön ellen az állam és tár-

sadalmi rend hatályosabb védelmére, valamint az 1920. I. tc. alapján indul meg az eljárás.

Sport.

ATE - AAC bajnoki mérkőzés.
(Eredmény: 0:0).

Hideg és szeles idő dacára is szép játékok produkált a két rivális csapat. Megállapíthatjuk, hogy az ATE csapatát balszerencseje most sem hagyta el, bár a játék legnagyobb részében fölényben volt. Csatársora goalképtelensége folytán csak eldöntetlen eredményt ért el lelkesen játszó ellenfelével szemben. Az első félidőben az ATE széjjel játszik és egyes lefutásokból eltekintve állandó fölényben van, de Gencsy hálvéd és Somló kapus szépen mentenek, s így csak kornereket és egy kapulövést tud elérni. A második félidőben a helyzet nem változik, ismét több goalhelyzet hagy az ATE csatársora kiaknázatlanul, Feldmann veszélyes helyzetből kapufát rug. AZ AAC csatársora csak a játék vége felé kezd élekenben mozogni eredménytelenül. AZ ATE csapatában jók voltak Singer, Szabó, Gubvillig, Kallay és Murányi, az AAC csapatából kivált játékaival Gencsi, Somló Baroff és Varga. Bíró Markovits Miksa. Vándorújmérkőzések: AMTE—Törökves 7:0 (3:0). Nagy goalarányú győzött a jó formában lévő AMTE csapata a tartalékokkal szereplő és szokatlannul gyengén játszó Törökves felett. Az első félidőben az AMTE csapata Stoffa és Csapó révén három goalt ér el, bár ellenfele csatársora is veszélyesen támad és három kornert hagy kiaknázatlanul. A második félidőben az AMTE teljesen ura a helyzetnek és Csapó, Veszprémi, Pálkás öngolja által goaljai számát a Törökves hétére szaporítja. Az AMTE csapatából Stoffa, Csapó, Veszprémi, Pálkás, Bali és Vince, a Törökves csapatából Valentini, Perweller, Halasi és Szikula játéka tünt ki. Bíró Bischoff (ATE). ATE II—AAC II. 3:2 (2:2) AZ ATE goaljait Halter, Fraueim és Zsák, az AAC goaljait Erdei, egyet kornerból, Szücs érintése révén rugták. Bíró Burdán (AMTE). — AMTE II—Viktória 3:2 (0:2). Az AMTE II. csak szerencséjével nyerte meg a mérkőzést, mert a Viktória a második félidőben két tizenegyet hagyott kiaknázatlanul. Bíró Gencsy (ATE).

— Megjelent a Vidéki Sport legújabb száma, mely részletesen közli a romániai és külföldi sporteseményeket.

— Cfr. (Avse) — Törökves bajnoki football mérkőzés az AAC pályán délután fél négy órai kezdettel. Előzőleg a H-ös csapatok játszanak.

— II. osztályú válogatottak az AAC ellen. A rendkívül és érdekesnek ígérkező mérkőzés vasárnap d. u. fél 4 órakor az AAC pályán. A II. oszt. válogatott az Egyetértés, Viktória és MTK csapatainak legjobb játékosai fog szállani.

— Szerbia követelése. Belgrad.

A jugoszláv delegáció a békeszerződés értelmében benyújtotta a jóvátételi bizottsághoz a Magyarországgal szemben fennálló természetbeni követeléseit. Jugoszlávia 3000 ökröt, 1500 tehent, 2500 bikát, 10,000 kancát, 200 esődört, 50 ezer birkát, 500 kecskét, továbbá ipari, gazdasági gépeket és egyéb iparcikkeket követel.

Az Acsev. közgyűlése.

(Az igazgatóság új tagjai. — Rendkívüli közgyűlés módosítja az alapszabályokat.)

Az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak részvénytársasága e hó 30-án vasárnap délelőtt 10 óra kor tartotta gróf Zelenski Róbert elnöke alatt 40. évi rendes közgyűlést. A közgyűlésen a kormány képviselőiben dr. Popp Vazul a magánvasutak főfelügyelőjének főnöke és Paskuti Traian az Acsev. kiküldött kormánybiztosa jelent meg, utóbbi ebbeli működését az Acsev. igazgatóságánál a mai napon meg is kezdte. A közgyűlés ezután egy hangulag elfogadta dr. Köpf János társulati jogtanácsos által felolvasott évi jelentést, valamint az 1920. üzleti évi eredményről szóló felosztási javaslatot, amelynek értelmében a 6%-os elsőbbségi részvények után épp úgy mint a másodszorozatu részvények és a törzsrészvények után is egyenkint 12 korona osztalékot fejtet a részvénytársaság. Az igazgatóság 10%-os jutaléka 144.915 korona 52 fillér, az üzleti tartalékalap gyarapításához 149.105 korona 92 fillér, a törzsrészvényosztalék tartalékalap pótlására 403 ezer 420 korona negyvenhat fillér jármű értékcsökkenési tartalékalapjára 500.000 korona, a felügyelő bizottság díjazására 12.000 korona szavaztatott meg. Az 1920. üzleti év számlájára 29.513 korona 12 fillér vezetett elő. Az osztalék kifizetések 2:1 arányban leiben eszközöltetnek, kivéve a kisorsolt részvények törlesztését, melyek mint a részvénytörlesztése a magyarországi és más külföldi fizetőhelyen korona névértékben, Aradon pedig a pénzbecserelés arányában leiben váltanak be.

A felügyelő bizottság jelentésének tudomásul vétele és a felmentvény megadása után Koromzay Frigyes vezérigazgató indítványára a közgyűlés levette a napirendről az alapszabályok módosítását és a kormány képviselőjének hozzájárulására kimondta, hogy az alapszabálymódosítást egy összehívandó rendkívüli közgyűlés elé fogja terjeszteni. Koromzay Frigyes vezérigazgató ismertette a kormányrendeletét az igazgatóság újjaala kitására nézve és bejelentette, hogy a kapott rendeletnek megfelelően az igazgatóság összes tagja lemondottak, mandátumukat a közgyűlés rendelkezésére bocsátották. A közgyűlés a bejelentést tudomásul vette és dr. Barabás Béla indítványára azokról az érdekekért, melyeket a távozó igazgatónak a vasut fejlesztése, kiépítése és fellendítése érdekében kifejtettek, jegyző könyvi köszönetet mond. Kintzig János részvényes indítványára a közgyűlés megalakította az új igazgatóságot és egyhangulag megválasztotta az Acsev. igazgatóságának tagjaivá a következőket: gróf Zelenski Róbertet, gróf Bréda Viktort, Petrovics Györgyöt, dr. Beles Jenőt, dr. Csernovics Diodort, Bitzy Dezsőt, Dálnoky-Nagy Lajost, dr. Bogdán Virgilt, Mocionyi Antalt dr. Meskó Sándort, gróf Károlyi

Gyulát, báró Dániel Tibort és Koromzay Frigyes. Egyben tudomásul vette a közgyűlés, hogy a közlekedésügyi miniszterium képviselőjében hivatalból tagjai az igazgatóságnak. Stanciu Miklós mérnök, a magánvasutak főfelügyelőjének helyettes főnöke, Fag Balteanu aradi ügyvéd, és a pénzügyminiszterium képviselőjében Margineantiu Titus aradi pénzügyigazgató. Az ujonnan megválasztott igazgatók nevében dr.

Enyhült a helyzet.

BELGRÁD. Az Avala-ügynökség jelenti: A kisanant ultimátumának Budapesten való átadását elhalasztották, mert egyrészt késett a román válasz, másrészt Belgrád, Prága és Bucuresti között újabb eszmecsere szükséges. A jugoszláv kormány szilárd magatartásán a késelem mit sem változtat.

BELGRÁD. Pasics szerb miniszterelnök Párisból utasította a budapesti jugoszláv követet, hogy az ultimátumot ne adja át.

BELGRÁD. Az Avala-ügynökség október 26-án azt jelentette, hogy a kisanant ultimátumát a budapesti kormánynak már átadták. Most ezt a valótlan hírt, illetve a késelemzést a következőképpen okolja meg:

BÉCS. A Neue Freie Presse-nek jelentik Belgrádból: Tegnapi

HIREK.

Protestánsok ünnepe.

(Csécsi Imréné emlékezete.)

A reformáció négyszázötven éves évfordulója alkalmából vasárnap délelőtt a helybeli protestáns templomban megemlékezésre méltó szép ünnepek folytak le. Az evangélikus templomban Frint Lajos esperes ünnepi beszédét két aradi dalárda művészi énekszámai kísérték áhitatos emelkedetiséggel, míg a református templomban 11 órakor külön ünnepély keretében idézték fel a reformáció négyévszázados emlékeit. A templomi műsor keretében Csécsi Imre lelkes buzgó imádsága és az istentiszteleti rendtartás reformjáról szóló beszéde mellett Varady Margit operanékesnő gyönyörű áriái töltötték meg a szent hajlékot Gellért Pál karmester orgonakísérete mellett. Gellért karmester külön számként egy művészi oratoriumot játszott el orgonán. E szép templomi hangulatba kapcsolódott bele egy szent, kegyele és ünnepe: Csécsi Imre lelkes elhunyt költői lelkületű hitvesének, mint a Lorántffy Zsuzsanna Egyesület elnökjének emlékezete. Purgly Lászlóné költői lendülettel és

Bogdán Virgil mondott köszönetet. A közgyűlés végül foglalkozott dr. Leskó és 10 társának indítványával, melyben Rényi Miklós volt Acsev. főfelügyelő szolgálatából kifolyó ténykedéséért nevezettnek 80.000 lei jutalom folyosítását kérték. A közgyűlés az igazgatóság elutasító indítványát teljesen magáévá tette, mire az elnök a közgyűlést a megjelentek bizálmával lezárta.

Pasics leintette az ultimátumot. Szerbia tovább készülődik.

este a nagyantól jegyzék érkezte a nagyantantól jegyzék érkezett Belgrádba. A cseh kormány azzal a kérdéssel fordult a nagykövetek tanácsához, hogy tegyea mtgáévá a cseh követeléseket

Belgrádban a legnagyobb szilárdsággal ragaszkodnak a követelésekhez. A prágai és belgrádi kormányok ragaszkodnak ahhoz a követelésükhöz, hogy Magyarország nyomban feltétel nélkül adja át Ausztriának a nyugatmagyarországi vármegyéket. Ha Magyarország vonakodnék ezt megtenni, vonakodását casusbellinek tekintik.

PRÁGA. Tegnapi délután a cseh kormány a következő kompromisszumra jutott: A velencei határozatoknak a nagyköveti értekezlet részéről történt megerősítése Csehország számára nem jelent casus-bellit. A kisanant azonban ragaszkodik Magyarország függetlenül kellene állnia. Bel-Habsburg-kérdés végleges rendezéséhez. A helyzet enyhülése a nagyköveti konferencia határozatával bekövetkezett.

gyöngéd szavakkal idézte fel előzők szavaiban a közelmúlt egy szomorú gyászos eseményét. Bechnitz Aborné őszinte könnyekkel emlékezett ama szép lélek jó munkásságáról. Gőz Aranka szép áthatott lélekkel és elérékenyült őszinteséggel szavalt a volt Elnöknek néhány gyönyörű költeményét s a kegyelet és dicső emlékezés ünnepe egy gyülekezeti közénekkel bezáródott.

— **Lapunk legközelebbi száma a keddi Mindszentek napja miatt csütörtökre jelenik meg.**

— **A velencei egyezmény. Páris.** A nagykövetek tanácsa értesítette Magyarország és Ausztria párisi követeit, hogy hozzájárult a velencei egyezményhez, amelynek szövegét megküldte a kisanantnak.

— **Utóbejelentési összeírás.** I. rendőrkerületben: november hó 5-ig bezárólag az eddig nem jelentkezettek. II. rendőrkerületben: november hó 5-ig bezárólag az eddig nem jelentkezettek. III. rendőrkerületben: F. hó 30-ig. Míg f. hó 31-től november 3-ig Str. Nicolaie (Miklós-utca) végül 4-től november 5-ig bezárólag Legelősor. Együttal felhívom a fent említett rendőrkerületek mindazon lakóit, akik mind-

ezideig nem jelentkeztek, hogy a fentjelzett időn belül okvetlenül jelentkezzenek, mert az elkövetettek illetve nem jelentkezők büntetettek.

— **Harangszentelés.** Tegnapi délelőtt 9 órakor nagy ünnepek keretében folyt le a Piata Catedraliei (Thököly-téri) görög keleti román székelyegyházban az ágyukból öntött harangok felszentelése. Az ünnepélyes felszentelést Pap I. János aradi gör. kel. román püspök végezte fényes papi segédlettel. A szertartáson jelen voltak a város és megye vezetői és a katonai hatóságok fejei.

— **A király-pucos zsidó halottja Budapest.** A budaörsi esatában elesett Klausz Imre zsidó közvitézt nem lehetett szombaton a többi elesettel eltemetni. Feiravatalozták tehát és vasárnap délelőt temettek sok ezer ember jelenlétében. Megjelentek a nemzeti hadsereg, a kormány, az ifjusági testüetek kiküldötte. A testver-hatkozások és Eger városa, ahol Klausz született, népes kuldottséggel képviselték magukat. A főkánorok megnató gyaszdalokat adtak elő.

— **Statarium a tottoldón. Fozsony.** Az egész tottoldón újból kihirdettek a statariumot és egyidejuleg felfüggesztettek az esküdszekek hatáskörét.

— **Házasságok.** Löwy Dóri és Schlesinger Mariska házasságot kötöttek.

— Szalay Géza és Rothen Aranka 2. hó 29-én házasságot kötöttek. (Mindem külön értesítés helyett.)

— **Tisza Istvan emléktablája Budapest.** A miniszterelnökség léposónázában tegnap ünnepélyesen leleplezték a Tisza-emléktablát, amely Sirobi Alajos művészi munkája. A tabla felirása a következő: Gróf Tisza Istvan magyar királyi miniszterelnök emlékének, aki a hazáért élt es vértanu-halált halt — a magyar királyi miniszterelnökség tisztviselői kara.

— **Medgyaszay Jenő szabadlábán Budapest.** Medgyaszay Jenő színészt, akit nemrégiben állítólagos nemzetsértő kitejezéseiert leartóztattak, most szabadlábára helyeztek. Kiderült, hogy inkriminált megjegyzései komolytalan jellegűek voltak.

— **Orvosi hír.** Dr. Windholz Béla szülész, nőorvos hazaérkezett és rendeletet Kazinczi-utca 10 szám alatt (Str. Josif Vulcan Mann Sanatorium) ismét megkezdi.

— **Az első megfagyott ember.** A ternovai jegyzőség jelentette az aradi törvényszéknek, hogy az elmúlt éjszaka a ternovai erdőben Moc Péter megfagyott. Ez az első megfagyás, amit ebben az évben jelentenek.

— **Harminctévi szárazság Berlin.** Micholson orosz tudós, a Brückner-féle elméleten alapuló tanulmányai alapján azt állítja, hogy a világ el lehet készülv egy 35 évig tartó szárazságra. Brückner jó néhány évvel ezelőtt rossz terméseket jósolt az 1920—1924. évekre.

— **Agyugyárból — papirgyár.**
Budapest. A kormány elhatározta, hogy a győri ágyugyárat átalakítja papirgyárrá.

— **Aradi tiszviselő kintetése.** O Felső Ungurean György aradi szigorú tiszviselőt kiváló szolgálatai elismeréseképpen a „Barbatie si Credinta” (Férfiasság és hűség) polgári érdemrend I. osztályával tüntette ki.

— **Gazdát cserélt a báró Urbán Péter villája.** Báró Urbán Péternek a Strada Cloșca (Szent László-utcában) levő villája tegnap gazdát cserélt. A villát Grosz József lippai erdőbirtokos vásárolta meg 300.000 leíért.

— **A szerb király utazása.** Páris. Sándor szerb király inkognitóban Belgrádba utazott.

— **Lépfene Temes megyében.** A timișoara-i egészségügyi felügyelőség ma átkelator intézett a városi orvosi hivatalhoz, amelyben értesít, hogy a Timișoara környékbeli falvakban számos lépfene-megbetegedés történt. A lépfenemegbetegedések leginkább mészárosok, hentesek és általában állatokkal foglalkozó egyének között terjed. Az egészségügyi felügyelőség felhívja a városi orvosi hivalt, hogy abban az esetben, ha hasonló megbetegedések Aradon is történének erről azonnal tegyen jelentést az egészségügyi felügyelőségnek, hogy a kellő intézkedéseket megtehesse a betegség megakadályozására.

— **Maros szabályozás Arad megyében.** Az aradi folyammérnökség az arad megyei Tótvarad község közelében a Marost szabályozza és medertisztítási munkálatokat végeztet. Ezekkel a munkálatokkal kapcsolatban partépítési munkálatokat is folytatnak. A partépítéshez nagymennyiségű kő szükséges, aminek a helyszínére való szállításához az aradi folyammérnökség Tótvaradtól iparvasutat épített. A közigazgatási bejárás elvégzésére ma dr. Beles Jenő alispán és Boncu Vazul megyei főlegyző kiutaztak Tótvaradra.

— **Megölte az apját.** A brádi járásbírósg azt táviratolta az aradi törvényszéknek, hogy Dávid Lázár calneli lakos tegnap éjszaka eddig még ismeretlen okból megölte édesapját, Dávid Jánost. Törvényszéki bizottság utazott ki a helyszínére.

— **A vasutas öngyilkossága.** Tegnap délután Mondorlak és Glogovac között egy vasutas öngyilkossági szándékból a vonat elé vetette magát és a kerekek haltra roncolták. Az aradi ügyészség elrendelte a vizsgálatot.

— **Eladták a Windischgrätz pincét.** Herceg Windischgrätz Lajos pincéje, a melyet a tavasszal Burger Lipót albujaftal borkereskedő vásárolt meg, ismét gazdát cserélt. A pincét, amely a Hajóutca és az Óvár-tér sarkán terül el, jelenlegi tulajdonosa 2.400.000 leíért eladta egy konzorciumnak, amelyet a Banca Agrara alakított. A konzorcium rövidesen részvénytársasággá alakult át tíz millió leí alapitőkével és intenzíven fog foglalkozni a borkereskedelemmel. A tíz millióból egy milliót Burger Lipót jegyezt, aki vezérigazgatója lesz a rész

LEGUJABB. A nagyantant nem akar háborút.

PÁRIS. A Petit Journal genfi levelezője beszélgetett Querkmann századossal, Károly király bizalmas emberével, aki kijelentette, hogy a puccsot Andrásy, Rakovszki, Gratz és Ostenburg készítették elő.

PRÁGA. A cseh sajtóirodának jelentik Bucurestiből: A román kormány ismételten tanácskozott a magyarországi eseményekkel kapcsolatos helyzetről.

PRÁGA. A cseh és francia kormányok között szakadatlan diplomáciai tárgyalások folynak. A nagyantant Budapesten megbeszéléseket folytat, hogy megakadályozza a háborus konfliktust. Vasárnap este a nagyhatalmak képviselői megjelentek Benes cseh külügyminiszternél és közölték a nagykövetség tanácsának véleményét a kisantant legutóbbi párisi, londoni, római lépéseiről. A nagy- és kisantant álláspontja jelentékenyen közeledett. A kisantant diplomáciai képviselői Párisban, Londonban és Rómában jegyzéket

nyújtottak át, amelyben kifejtik a kisantant álláspontját. A jegyzék tárgyalására azonnal összehívják a nagykövetség tanácsát.

BELGRÁD. A szerb nemzetgyűlésen a kormány nevében Trifkovic miniszter nyilatkozatot tett Károly visszatérésével kapcsolatban. Elégedetten állapítja meg, mondotta, hogy a kisantant akciója megnyerte a nagyantant hozzájárulását. Megegyezés történt, hogy Károly magyarországi tartózkodása casus belli. Olaszország kijelentette, hogy ennek értelmében érvényesíti befolyását. Az akció eredménye az, hogy Károlyt el kell távolítani Magyarországból és ki kell szolgáltatni a nagyantantnak. Ez azonban nem elég sem Csehországnak, sem Szerbiának mindaddig, amíg azok a hivatalos körök, amelyek az utolsó percig Magyarország törvényes uralkodójának tekintik Károlyt, továbbra is uralmon maradnak. Megpróbálják a békés megoldást, de szükség esetén a legvégső eszközöktől sem riadnak vissza.

vénytársaságnak. Nagyobb összeggel vesz részt az új alakulásban az aradi Victoria takarékpénztár is. A részvénytársaság nagyobb építkezéseket fog eszközölni a telepen.

— **Halálozás.** Kövesdy József vagongyári műszaki tiszviselő tegnap délután 27 éves korában rövid szenvedés után meghalt. Az elhunyt törekvő tiszviselője volt a vagongyárnak, aki felettesei és pályatársai becsülését mindenkor kiérdemelte. Temetése november 2-án délután fél 5 órakor lesz a Str. Miron Costin (Gróf Leiningen Károly-utca) 8a számú házból.

— **Öngyilkos aggasztán.** A Str. Faurlor (Gáj-Kovács-utca) 4. szám alatt lakott Tamási János 84 éves öreg ember. Tamási szombaton bezárkózott lakásába. Vasárnap délután a lakók előtt gyanus volt, hogy egész nap nem mutatkozott és be akartak menni szobájába, amely belülről be volt zárva. Felörték a zárt és a szobában a 84 éves aggasztán felakaszva találták. Azonnal értesítették a rendőrséget, ahonnan dr. Popovicu ügyeletes rendőrorvos és Todor a büntügyi osztály főnöke mentek ki a helyszínére. A rendőrorvosi vizsgálat már csak a beállott halált konstataulta. Az aggasztán semmiféle levelet nem hagyott hátra. Valószínűnek tartják, hogy tettét gyogyihatalian betegsége miatt követte el. A hullát beszállították az alsó temető halottasházába. Miután büntény nem forog fenn, az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

— **A leggazdagabb spanyol nő házassága.** Madrid. A napokban kötöttek házasságot Hohenlohe-Langenburg Egon Miksa herceg, Hohenlohe Konrad herceg, volt osztrák miniszterelnök és főudvarmester unokaöccse és a parcenti hercegnő leánya, Marquesa de las Naras, aki középkamerikai hatalmas rézbányák és több nagy spanyolországi ipari vállalat tulajdonosnője, aki a leggazdagabb

asszonya mindazon országoknak ahol a spanyol nyelvet beszélik. A házasságkötésnél a spanyol királyi pár is részt vett. Az esküvőn a völgegy nagybátyja, Hohenlohe-Schillingfürst Konstantin bécsi egyetemi tanár tartott francia nyelvű beszédet.

— **A 140.000 éves ember.** Frankfurt. Cöthen környékén egy rendkívül érdekes leletre bukkantak. A lelet egy a paleológ korból származó ember. Ezzel bebizonyított nyer az, hogy a mai Közép-Németországban már 140.000 évvel ezelőt éltek emberek. Ezt a leletet a délfranciaországi klasszikus leletekkel hozzák párhuzamba.

Szobor-avatás egy szobor ledöntése után.

A napokban megírta az Aradi Közlöny budapesti távirat alapján, hogy Pozsonyban a cseh legiónáriusok ledöntötték a Mária Terézia szobrot. Ez a cselekedet érthető feltűnést keltett Pozsonyban. A teljhatalmu szlovák miniszter, nehogy a pozsonyi magyarság maga ellen irányulónak tekintse a szobor ledöntését, elrendelte, hogy másnap Petőfi Sándor beszédközött szobráról a burkolatot eltávolítsák és a szobrot ünnepélyesen ismét felavassák. A szobor avatás október 27-én nagy ünnepek között folyt le. Ugyanekkor avatják fel Hummel szlovák zeneszerző szobrát is. Hivatalos helyen kijelentették, hogy a Mária Terézia-szobor lebontása sem a magyar lakosság érzelme, sem a szobor alkotója ellen nem irányul, hanem azért döntötték le, mert a monarchizmus jelképe volt.

Károlyt kedden viszik

(Galac lesz az első állomás.)

PÁRIS. Az az ágyunaszád, amely Károly királyt elszállítja Galacba, készen áll.

BUDAPEST. Károly önkéntes lemondására újabb lépések történnek abban az irányban, ahogy a kisantant követeli. A helyzet tisztázása a trónkérdésben tulajdonképpen a pártok kezében van.

BUDAPEST. A Virradat jelenti: A nagyantant követivel az a megegyezés jött létre, hogy Károly király és Zita királynő kedden, november 1-én hagyják el Magyarországot. A királyi párt holnap reggel Dunaföldvárra viszik, ahol már várja a Cardiff angol ágyunaszád, amely nyomban megindul Orsova felé. Az első állomás Galac lesz, ahol Károly király bevárja a döntést.

Közgazdaság.

— **Averescu a hadikölcsön beváltásáról.** A csernovitzi hadikölcsöntulajdonosok szövetsége küldöttséget menesztett Averescu kormányelnök elé, hogy újra szóvá tegyék a beváltás ügyét. Cosmine szenátor a küldöttség vezére kijelentette Averescunak, hogy a hadikölcsön beváltására megindult mozgalmat az egész országra kiterjesztették és az ország összes hadikölcsöntulajdonosait egy szervezett szövetségbe fogják vonni, hogy kellő nyomást gyakorolhassanak majd a kormányra. Averescu válaszában kijelentette, hogy a beváltásra irányuló követelés jogosságát elismeri, de a kérdés megoldását mindaddig el kell hogy odázzák, amíg a jogelődökkel a felszámolást be nem fejezik.

— **A német aranyak beváltási ára.** Berlin. A német birodalmi bank a 20 márkás aranyat 600, a 10 márkás aranyat pedig 300 papírmárkával váltja be.

— **Monopolizálni akarják a cigarettahüvelyt.** Értesülésünk szerint az állam azzal a tervvel foglalkozik, hogy a cigarettahüvely gyártását monopolizálja. A kereskedelmi és iparkamara ezért a helybeli monopol igazgatóságához fordult és felvilágosítást kért arra vonatkozólag, hogy az államnak tényleg szándékában áll-e a terv megvalósítása s ha igen, mikor és milyen formában szándékozik ezt keresztülvinni.

— **Tilos a leí kivitele Franciaországból?** A Vointa írja: Párisból kaptuk a hírt, hogy Franciaország megtiltotta a leinek a kivitelét. Nem tudjuk, hogy hasonló rendelkezés fennáll-e Angliában is. A leí a nyugati államokból való kivitelének megtiltása, ahol vele kiterjedt mértékben folyik az üzlet, igen nagy kárára van a román valutának.

A szerkesztésért
KAROLY JÓZSEF
felel.

